

Politiken. 5. december 2016

Bykongen, der aldrig har abdiceret

Han gik af som overborgmester i København for 11 år siden. Alligevel er Jens Kramer Mikkelsen alle vegne i byen og bestemmer mere end de fleste over, hvordan fremtidens København kommer til at se ud. Vi tegner et portræt af en bykonge.

Følg

ANNE BECH-DANIELSENKulturjournalist

NIKOLAJ HELTOFTJournalist

Det blæser godt nok »ad helvede til«, siger direktøren for By & Havn og skutter sig lidt.

Men når husene og træerne skyder op, bliver det lettere at finde ly, forsikrer Jens Kramer Mikkelsen, som et meget kort øjeblik indtager rollen som den undskyldende ejendomsmægler, der gerne havde vist sit produkt frem under noget mere gunstige forhold.

BLÅ BOG

Jens Kramer Mikkelsen

Fhv. overborgmester og nu havnedirektør i København. Født 1951. Uddannet lærer i 1976, medlem af Borgerrepræsentationen i København for Socialdemokratiet i 1978-2004, overborgmester 1989-2004.

Bebudede i 2004 sin afgang som overborgmester, der blev fremskyndet, da han blev adm. direktør for Ørestadsselskabet.

Siden 2007 har han været adm. direktør for By & Havn.

Har stået for projekter som Ørestad med metro samt udvikling af de tidligere havneområder i bl.a. Nordhavn, der bliver bydel for 40.000 nye borgere.

Tegning: Anne-Marie Steen Pedersen

Produktet er de byggegrunde i Ørestad Syd, som skal betale en betragtelig del af de igangværende og kommende metrobyggerier i København. Byens tidligere socialdemokratiske overborgmester har siden sin afgang i 2004 stået i spidsen for selskabet, som sidder med lidt af en nøglerolle i hovedstadens udvikling.

Samtidig har Jens Kramer Mikkelsen en afgørende finger med i spillet om, hvordan Københavns nye kvarterer vil forme sig som by. Det skal foregå på »forretningsmæssige« vilkår, som det hedder med en særlig formulering, som dækker over, at selv om By & Havn altså ikke må sætte penge til, skal selskabet også tilgodese de offentlige ejeres langsigtede politiske ønsker til byudviklingen.

»Det er de briller, vi må have på. Det er jo ikke sådan, at vi i dag er nået til det højeste stadium, når det kommer til byudvikling. Vi tænkte noget andet for 10 år siden, og vi kommer til at tænke noget andet om 10 år og noget endnu mere anderledes om 50 år. Det skal planlægningen kunne rumme«, siger Jens Kramer Mikkelsen.

Plads ved bordenden i mange år

Den planlægning indebærer ud over kilometer af nye metrospor en pakke af indflytningsklar infrastruktur, som Københavns offentligt ejede udviklingselskab banker på plads, inden byggekranerne går i sving.

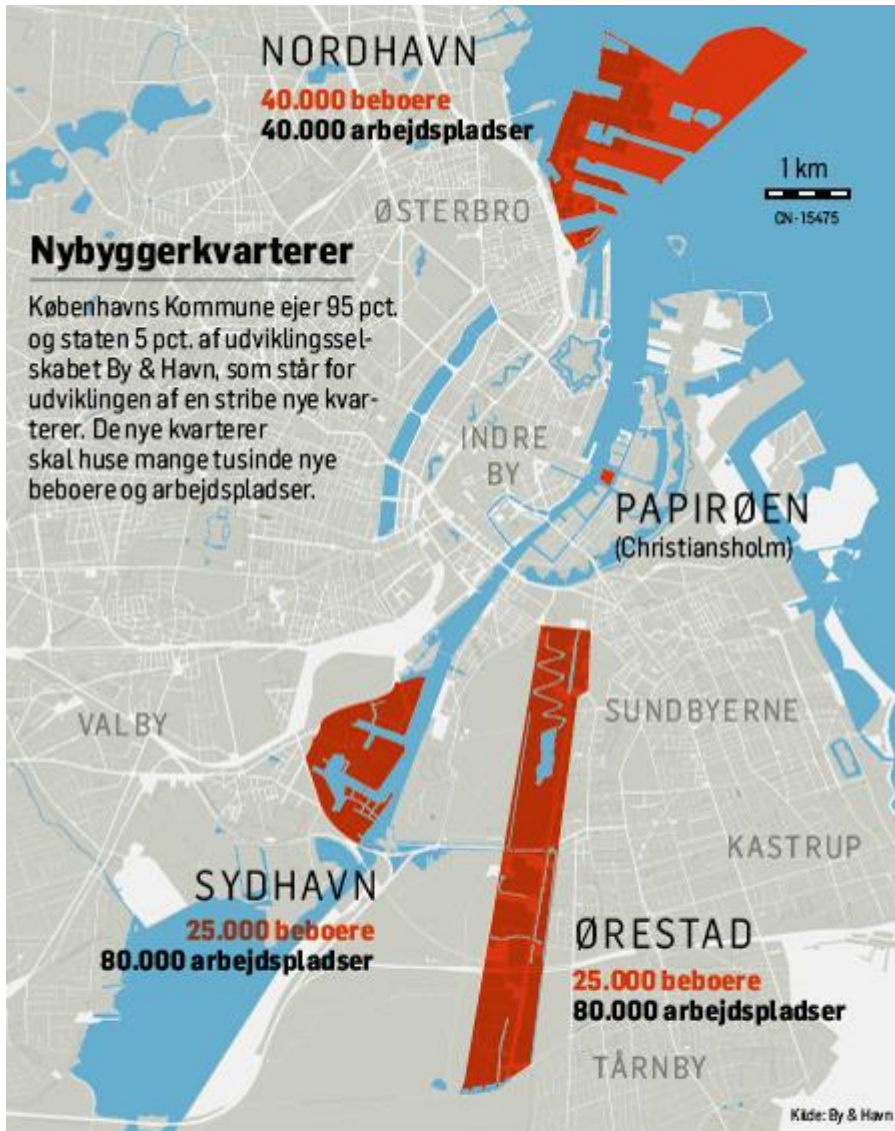
»Vi laver veje, vi laver cykelstier, så man ikke først bygger et hus og så skal tænke over infrastrukturen bagefter. Og vi vælger belægninger af granit, som sender et klart signal til dem, der kommer her og skal bygge, om, at det er kvalitet«, siger Jens Kramer Mikkelsen og tramper på fortovsstenen – den holder.

Bykongen, som mange har kaldt ham – eller bare Kramer i folkemunde – har siddet med for bordenden under nogle af de største forvandlinger, hovedstaden har gennemgået i nyere tid. Først som overborgmester og derpå som direktør for Ørestadsselskabet, der i 2007 blev lagt sammen med Københavns Havn i selskabet By & Havn.

»Kramer vil se kraner«, sagde man på Københavns Rådhus om overborgmesteren, og kraner fik han: Jens Kramer Mikkelsen overtog en kommune under affolkning og en havn, som få andre end havnevæsnet bevægede sig rundt i. Siden har kranerne slået sig ned i en grad, så de snart kan nå hinanden fra de fjerneste bassiner i Sydhavnen og hele vejen ind over Ørestad og op til Nordhavn.

Kalvebod Brygge var første led i forvandlingen. Siden kom metroen og Ørestad, og undervejs er forblæste skrotbunker og øde kajer med oliepytter blevet til mondæne holmkvarterer for beboere med pæne sko. For tiden dunkes der spunspæle ned ved Enghave Brygge, mens lastbilerne holder i kø i Nordhavn for at klemme sig ind med stadig flere byggematerialer til en bydel for 40.000 nye beboere.

'Velkommen til byggepladsen', som der står på et orange skilt ude på en af kajerne, og en signalstribet trafikstolpe har simpelthen lagt sig ned ved mødet med folkeskarerne, der vælter ind fra forstæderne for at blive borgere i metropolen.

Som en af Kramers nære samarbejdspartnere gennem mange år, Anne-Grethe Foss fra Metroselskabet, siger:

»Da Kramer kom til som overborgmester, var der én kran i havnen. Og den var til bungeejumping ...«.

Siden har København fået kraner, København har fået udvikling, og Kramer har lagt op til et eftermæle som en af hovedstadens store bykonger. Udviklingen er

vendt, medgiver hans kritikere. Men ikke alle synes, at det hele blev lige godt i farten.

En snu ræv

Jens Kramer Mikkelsen er født og opvokset i København, hvor han også nåede at blive uddannet og ansat som matematiklærer, inden han i 1989 knækkede sin sidste cosinusurve for at blive overborgmester på Københavns Rådhus.

Her skabte han en helt ny ånd, fortæller Jakob Lange, som, inden han blev formand for Foreningen Hovedstadens Forskønnelse, sad i Borgerrepræsentationen for SF samtidig med Jens Kramer Mikkelsen:

»Det var simpelthen et dagry, der kom ind over rådhuset med ham, og alle var dybt betagede og mente, at vi havde fået en mand, der kunne lytte«.

Jesper Nygård, administrerende direktør for Realdania, en af landets vægtigste fonde til støtte af byudvikling, har samarbejdet med Jens Kramer Mikkelsen gennem mange år. Han taler om en mand, der kan få alle med:

»Jeg opfatter ham som et dedikeret, målrettet procesmenneske, og han er en af de få politikere, jeg kender, som er bredt respekteret alle steder. Han er en snu ræv, men han kan ikke bare lave aftalerne. Han holder dem også«.

Klaus Kastbjerg har som ejendomsudvikler og projektmager i Union Holding forhandlet med Kramer, og her skal man stå tidligt op, erkender han. Kastbjerg er imponeret over Kramers professionalisme og engagement og betegner ham som en mand, der kan tage scenen og kommunikere med de fleste.

»Kramer er en hård hund at handle med set fra min side af skrivebordet, men set med københavnerøjne må man sige, at han får det bedste ud af de arealer, han er sat til at tage vare på«, siger han.

Og det har der været brug for, både i By & Havns hovedkvarter på Esplanaden og før det i Kramer Mikkelsens 16 år som overborgmester. Da han tiltrådte,

styrdblødte hovedstaden – borgere flyttede ud, skatte kroner rejste med, og de årlige budgetunderskud var vokset til op mod 4 milliarder kroner.

»Kramer trådte til efter mange års nedtur. Tingene var kørt helt ud, byen var nærmest bankerot«, siger forskningschef ved Statens Byggeforskningsinstituts afdeling for by, bolig og ejendom, dr.scient. Hans Thor Andersen.

Ørestad er Kramers mest imponerende projekt. Men samtidig er det hans mindst vellykkede

Flemming Borreskov

»Der var det så hans opgave at vende skuden«.

Og et af de første byggeprojekter blev Kalvebod Brygge.

Øjebæ

Det er her, vi møder formanden for Havnelauget ved Enghave Brygge, Claus Rasmussen, og han er ikke imponeret. Vi står for enden af bryggen og ser ind mod Indre By langs en høj flanke af glasfacader, og Claus Rasmussen rækker en forfrossen pegefinger ud i den silende regn i retning over mod Islands Brygge på den anden side af havneløbet.

»Se derovre på den anden side af vandet. Selv i det her vejr er der liv. Jeg kan se 5-6-7 cyklister og fodgængere. Hvor mange kan jeg se, når jeg kigger ind ad Kalvebod Brygge«, spørger han retorisk og svarer selv:

»Ikke én. Der er intet liv. Selv på rådhuset taler man om, at Kalvebod Brygge er en øjebæ«.

Da Jens Kramer Mikkelsen trådte til som overborgmester, flyttede folk fra København. Siden er udviklingen vendt, og nye borgere er flyttet til Sydhavn og Ørestad (billedet), mens en bydel rejser sig i Nordhavn. Foto: Finn Frandsen

Få havnebassiner derfra holder Hans Thor Andersen fra Statens Byggeforskningsinstitut til. Han kalder bryggen »en 5-etages mur« hele vejen ned langs havnen.

»Kalvebod Brygge er rejst uden at tage hensyn til, at der måske kunne være lidt liv mellem husene, og at der måske kunne være offentlig adgang til de attraktive havnearealer. Det nåede man slet ikke at tænke, for man var så benovet over, at der endelig var nogen, der ville kaste penge i foretagendet«, siger Hans Thor Andersen.

Selv på rådhuset betegner teknik- og miljøborgmester Morten Kabell (EL) Kalvebod Brygge og siden også de første dele af Ørestad som lidt af en »byplanmæssig katastrofe«:

»Der havde man ikke det lange blik på, men et kortsigtet blik for at redde København. Men jeg ved ikke, hvad man skulle have gjort i en situation, hvor kommunen var hastigt i gang med at gå fallit. Det ved jeg ikke, for jeg har ikke stået i situationen«.

Ude på havnen mener Claus Rasmussen, at man er ved at »gentage fejltagelsen«: Vi sjosker ud gennem mudder og vandpytter og hen mod et byggehegn ind til det seneste boligbyggeri i Sydhavnen: Enghave Brygge, som rager ud over kajkanten og opføres på vandet.

»Det er ikke bare det, at det er 9 etager plus 2, som man siger – i stedet for bare at sige, at man bygger i 11 etager – til trods for alt det, man burde have lært af at bygge højt tæt ved vandet. Men det værste er, at de bygger langt ud i havneløbet. Man stjæler vandet fra borgerne«, siger Claus Rasmussen og slår pointerne fast i nogenlunde takt med lyden af spunspæle, der dunkes ned.

Mere og mindre vand

I Ørestad Syd laver Jens Kramer Mikkelsen en ikke synderlig begejstret lyd, da Politiken minder ham om den kritik, der gennem årene er haglet ned over nogle af de store udviklingsområder. Borgmestertidens gerninger vil han i sin nuværende stilling ikke diskutere, har By & Havn ladet forstå inden stævnemødet i Ørestad – og så alligevel:

»Man må jo sætte sig ind i, hvad det var for en tid, da man satte disse byggerier i gang. De økonomiske vilkår, der var gældende på det tidspunkt, har selvfølgelig haft nogle konsekvenser for, hvad der blev bygget. Vi havde ikke tænkt rækkehuse dengang, men det gør vi i dag, fordi vi nu har så mange børnefamilier, der gerne vil bo i byen«, siger direktøren.

At den planlagte opfyldning ude i havnen langs Enghave Brygge skulle betyde mindre vand til borgerne, er han ganske uenig i. Realiseringen af Sydhavns tredje og sidste kanalby efter den hollandske arkitekt Sjoerd Soeters masterplan vil nemlig paradoksalt nok både betyde »mere og mindre vand på samme tid«, forklarer Jens Kramer Mikkelsen senere:

»Det sker ved, at man opfylder, men også lukker mere vand ind mellem husene. Det har været et bevidst valg helt tilbage fra starten på Sluseholmen. Og jeg synes, at man får nogle formidable boligområder, hvor flere mennesker kommer til at kunne bo ved vand, uden at der bliver gravet kanaler«.

Og så må kritikerne bare pakke sammen?

»Nej, altså, jeg synes, at det er hamrende godt, at der er det lokale engagement, hvor folk er optaget af deres by og deres lokalområde. Det er udtryk for en interesse for byudvikling, at det ikke bare er noget, man lader ske. Men planen fik altså en betydelig debat i borgerrepræsentationen, og det er jo dem, der træffer beslutningerne med den borgerinddragelse, der nu er«.

Færdig med politik-politik

Selve det politiske liv på rådhuset har Jens Kramer Mikkelsen endegyldigt forladt, markerer han kort:

»Jeg har lavet den politik, jeg skal«.

Så nu er du bare vicevært?

»Nej, jeg arbejder med byudvikling«.

Men det indebærer vel også en magt og nogle valg, som nogle ville kalde politiske?

»Altså, politik-politik er jeg færdig med. Men når vi udvikler by – på samme måde som Carlsberg, Skanska og andre større byudviklingselskaber – søger vi også at påvirke udviklingen på baggrund af de planer, der nu er lagt. Vi agerer meget professionelt og søger selvfølgelig at fremme selskabets interesser og de synspunkter, vi har«.

Og det gør I også, inden politikerne har lavet lokalplan?

»Selvfølgelig, både før og under. Byudvikling foregår jo ikke i et politisk vakuum, men i et rum, hvor mange ytrer sig, indtil der træffes politiske beslutninger«, siger Jens Kramer Mikkelsen.

Flere af By & Havns politiske ejere på Københavns Rådhus tegner da også et billede af en yderst aktiv byudviklingsdirektør, der med 30 års indsamlede private telefonnumre på blokken er ualmindeligt dygtig til at søge indflydelse:

Kramer gjorde op med nogle hellige køer, for hele den her byfornyelse har primært kun tilgodeset den halve, øvre middelklasse

Hans Thor Andersen

»Det er jo langt fra apolitisk at tegne byens udvikling. Kramer har naturligvis stor indflydelse på, hvordan de givne områder kommer til at se ud de næste mange år. Og det er jo ikke sådan, at han pludselig får et brev på sit bord en given onsdag, hvor der står, hvordan kommunen har planlagt, og som han så følger. Selskabet forsøger selvfølgelig at påvirke kommunens planlægning på et langt tidligere tidspunkt, og med den særlige rolle, By & Havn har, er der et meget tæt samspil«, siger Lars Dueholm (V), der sidder som en af tre kommunale repræsentanter i selskabets bestyrelse.

26 år som politisk valgt og heraf de 16 som overborgmester skinner igennem – også når 2015-udgaven af Kramer rutineret nedtoner sin egen politiske betydning fra toppen af en jordhob i Ørestad. Herfra har han udsigt til rådhusårnet og den kommunale ejerkræds, som dog ikke alle har været ubetinget tilfredse med den kramerske strategi for afsætning af hovedstadens grunde. Den indebar nemlig blandt andet, at Kramer hellere holdt på grundene end sænkede priserne, da finanskrisen havde ramt byggesektoren, og det har flere gange affødt højlydt utilfredshed fra især kommunens Økonomiforvaltning over den manglende fart i grundsalgene.

»Efter krisen blev der primært solgt til de almene boligorganisationer, som Kramer vidste faktisk ville kunne bygge på grundene. Så her levede han jo i en periode i højere grad op til byens politiske mål end de økonomiske mål, fordi

salgspriserne var lavere. Derfor fik han da også noget kritik fra dele af Økonomiforvaltningen på rådhuset, som jo varetager ejerskabet, mens man i Teknik- og Miljøforvaltningen har syntes, at det var glimrende«, siger teknik og miljøborgmester Morten Kabell.

Tilbage i Ørestad tager Jens Kramer Mikkelsen begge arme i brug for at afvise, at der skulle være et modsætningsforhold.

»Der har da også været perioder, hvor vi gerne ville sælge noget mere, men sådan er konjunkturerne jo«.

Men I kunne jo have sat priserne ned?

»Det giver ikke mening at sænke priserne i en periode, hvor der ikke bliver bygget. For så kan køberne jo bare holde på grundene, indtil priserne stiger igen. Og så skulle vi have konkurreret med dem, og det havde ikke været klogt. Så er det bedre at vente, til priserne er, som man synes, at de skal være«.

»Det kan jeg slet ikke genkende«

Formelt set er By & Havn ikke begrænset af de samme lovkrav, som en kommune eller en stat normalt er bundet af, når samarbejdspartnere skal vælges. Ved et almindeligt offentligt salg vil en grund skulle sættes i udbud. By & Havn er som interessentskab ikke bundet af de samme krav. Og ønsket om at kunne forhandle frit om priser på linje med private aktører synes da også at have været en hovedårsag til, at stat og kommune oprindeligt valgte selskabskonstruktionen.

Med den er det i udgangspunktet op til direktionen, hvem den ønsker at samarbejde med om udviklingen af de centrale københavnske byområder. De konkrete valg af samarbejdspartnere har dog ifølge Politikens oplysninger affødt kritiske spørgsmål i selskabets bestyrelse om, hvorvidt køberskaren til de attraktive grunde er blevet noget snæver.

»Jeg kan jo slet ikke kommentere på, hvad der foregår i vores bestyrelse, men jeg kan ikke genkende det der«, lyder det fra Jens Kramer Mikkelsen, da Politiken forlægger ham spørgsmålet.

Venstres Lars Dueholm vil heller ikke kommentere, hvad der er blevet diskuteret på bestyrelsesmøderne i By & Havn, som dette efterår har sat gang i udviklingen af det centrale Københavns sidste store udviklingsområde, Christiansholm eller Papirøen, som den kaldes. Generelt siger han dog:

»I de opgangstider, som København har i disse år, hvor efterspørgslen på specielt boligjord er enormt stor, er det selvfølgelig vigtigt, at vi sikrer os den bredest mulige køberskare«.

Fylder i landskabet

Det er næsten lige meget, hvem man spørger og på hvilken fløj: Der er enighed om, at Kramer på den ene side er visionær og kan smitte med sin begejstring. Men på den anden side fylder så meget i et rum, at han kan virke dominerende.

»Folk kan godt få følelsen af, at der overhovedet ikke er plads til dem. Han prøver at tænke på, om alle er med, men det er nok bagsiden af det at have så stærk en personlighed og energi, at man kan komme til at fylde meget. Og det gør han indiskutabelt«, siger Anne-Grethe Foss, og formanden for Dansk Arkitekturcenter, Flemming Borreskov, nikker med på Kramers vægtfylde.

Målt på badevægten blev kampvægten 15 kilo lettere for 7-8 år siden, da de to sammen besluttede sig for at smide noget ballast i et fitnesscenter, men rent mentalt fylder Kramer stadig i landskabet, siger Borreskov. Det er han bare også nødt til at gøre, mener han:

»Jeg hørte engang på en konference en oplægsholder sige, at en dygtig leder gerne må være svagthørende, men ikke døv. Og jeg vil sige, at Kramer godt kan lytte, men at han også er god til at køre tingene igennem«.

Formanden for Foreningen Hovedstadens Forskønnelse, Jakob Lange, mener dog, at Jens Kramer Mikkelsens oprindelige åbenhed på rådhuset ad åre er forduftet, og at det efterhånden er så som så med lytteapparatet:

»Der sker ofte noget selvforstærkende med en magthavers selvforståelse, når han har været tilstrækkelig længe i gamet. Evnen til at lytte bliver reduceret voldsomt, og tendensen til at være magtfuldkommen vokser tilsvarende. Det bør Kramer være opmærksom på«, siger Lange, som ikke har følt, at han stod over for et lyttende menneske, når han af æstetiske grunde har protesteret imod Kastelhusene ved Langelinie eller skulpturen 'Zinkglobal' – med øgenavnet 'Skrotmanden' – på kajen ude foran By & Havns hovedkvarter.

»Når man beskæftiger sig med byudvikling, kan der ske det her, at man bliver sin egen bedste smagsdommer. Det er lige før, man kan tegne husene selv. Men specielt når man som Kramer er en magtfuld direktør, som ikke er på valg, bør man træde varsomt. Politikere skal trods alt vælges en gang imellem«, siger han.

De skudsmål ønsker Kramer ikke at kommentere.

»Det har jeg ingen mening om. Hvordan folk anskuer mig, vil jeg læse i avisen og så selvfølgelig lytte til«, siger han.

Mesterværket

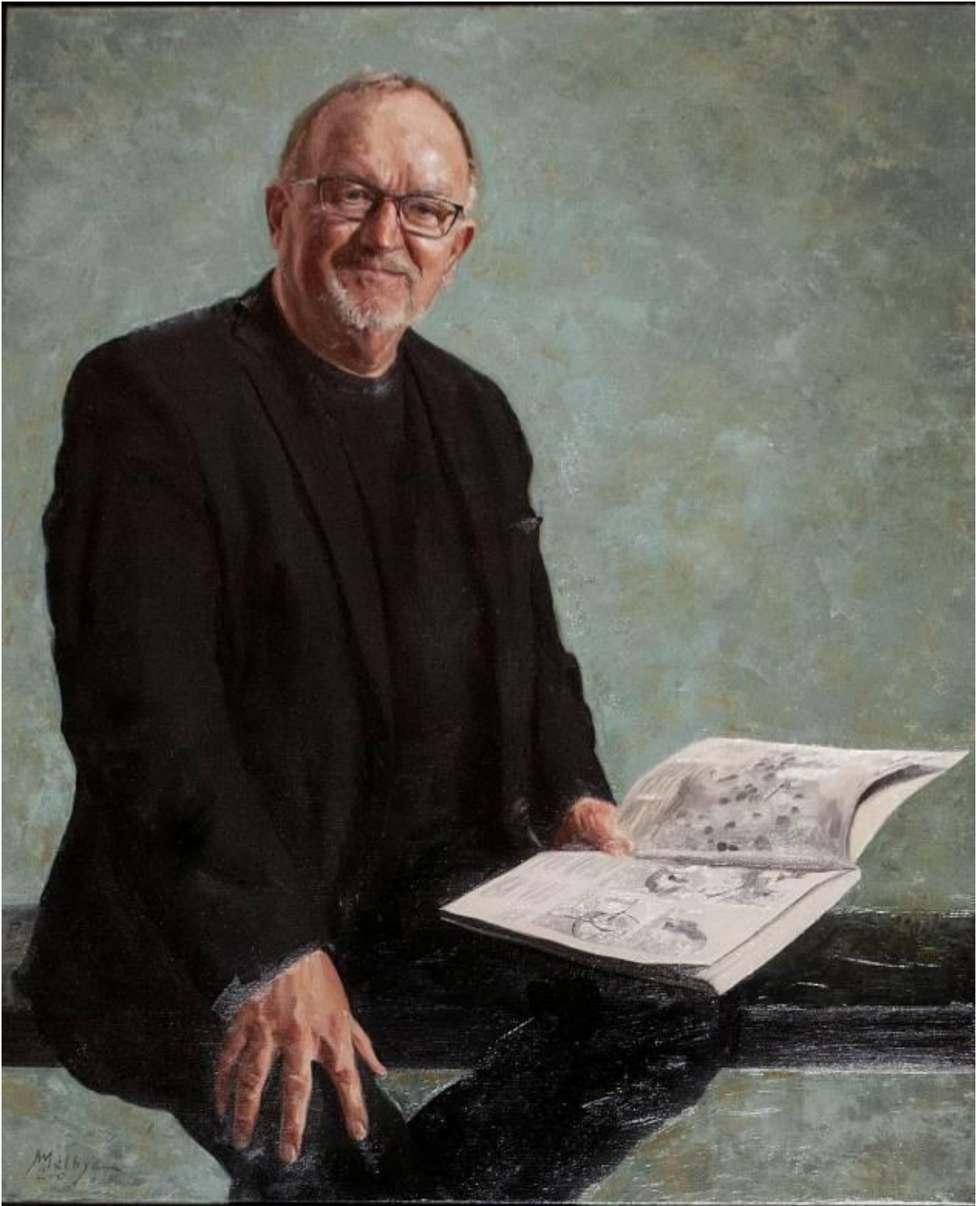
I Magistratsalen på Københavns Rådhus er J.F. Willumsens afbildning af byplanborgmester Jacob Marstrand fra 1919 ubetinget det mest berømte af de utallige borgmesterportrætter. På billedet sidder borgmesteren, som ellers var bager i Købmagergade og angiveligt ophavsmand til den populære borgmesterstang, med et byplankort.

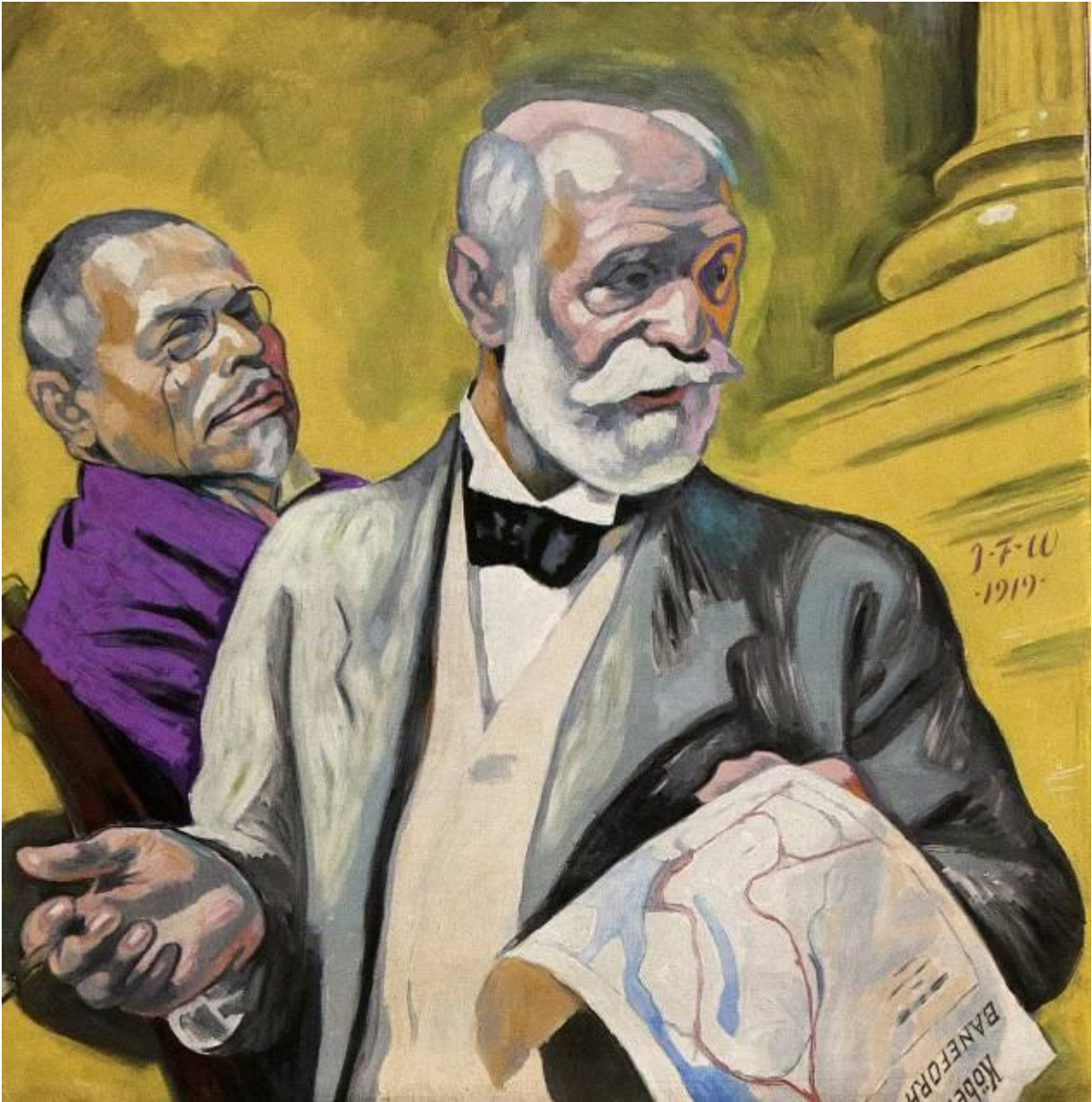
Marstrand blev berømt som planlægger af store byudvidelser i sidste århundrede, så det gik ikke ubemærket hen ved afsløringen på Københavns Rådhus dette forår, at Jens Kramer Mikkelsen på kunstneren Mikael Melbye nymalede portræt på samme måde var blevet udstyret med symbolet på en

historisk planlægningsbedrift: kortet over Ørestad. Et projekt, der om noget bærer Kramers signatur.

Anne-Grethe Foss fra Metroselskabet fortæller, at tegningen med kortet har spillet en rolle for Kramer.

»Kramer var meget begejstret for Ørestad-ideen og sagde, at hvis det her nogensinde skulle blive til noget, skulle alle fra developere over politikere til Danmarks Naturfredningsforening være med«.

Det vakte opsigt på Københavns Rådhus, da overborgmester Jens Kramer Mikkelsen på Mikael Melbyes portræt viste sig at sidde med en tegning præcis som en af de helt store København-borgmestre, Jacob Marstrand, på portrættet fra 1919 af J.F. Willumsen. Foto: Finn Frandsen
Og derpå indledte han en veritabel odysseé rundt til det halve af København for at vise, hvad Vestamager kunne blive til.

»Men Kramer kunne ikke nå rundt til alle, så i stedet for at opgive sendte han af og til tegningen alene af sted med en taxa. Og den her tegning af Ørestad, der

rejser rundt i taxa, siger faktisk noget om Kramer: Han vil altid helst have alle med«, mener Anne-Grethe Foss.

I 2004, efter at de første kontorhuse var skudt i vejret i Ørestad City, gik Kramer af som overborgmester efter en uheldig sag om en privatrejse til Australien for penge, han havde lovet de hjemløse. Visionerne for Ørestad tog han dog med sig, da han indtog posten som administrerende direktør for Ørestadsselskabet, det senere By & Havn. Dermed kom han til at forme hele realiseringen af det største projekt, hovedstaden har fået »i generationer«, som formanden for Dansk Arkitekturcenter, Flemming Borreskov, siger om Ørestad.

»Ørestad er Kramers mest imponerende projekt. Men samtidig er det hans mindst vellykkede projekt. Hele metrodelen er enestående, men byplanen derude har aldrig fået de kvaliteter, som folk elsker ved en by med liv og atmosfære«.

Og når folk i dag husker på sloganet om, at Kramer ville se kraner, er der dem, der tilføjer, at der i det lå et underforstået 'for enhver pris'!

Direktør i Realdania Jesper Nygård er som Borreskov imponeret over storheden i det greb, Ørestad var og er:

»At kaste sig ud i for første gang i danmarkshistorien at lave et byudviklingsprojekt, hvor den statslige infrastruktur – metroen, vejene – kommer før husene og arbejdspladserne ... Jamen, der har været en kraft i det her system, som er imponerende«, siger han.

»Jeg ved så ikke, hvor vellykket, jeg synes, Ørestad er. Jens (Kramer, red.) er så meget pragmatiker, at den her helt vilde, ambitiøse bymæssige dimension ikke har præget ham lige så meget som det at få tingene til at ske. Hans vilje til at skabe resultater er i virkeligheden både hans styrke og hans svaghed: Det er en kæmpe styrke at kunne skabe resultater. Prisen er nogle gange, synes jeg, at det ikke altid er den sublime løsning«.

Jesper Nygård er skeptisk over for, om de traditionelle danske bykvaliteter – han nævner det gode byrum, lommerne med den hyggelige café – nogensinde vil folde sig ud i Ørestad.

»Men for Jens er det også vigtigere, at der sker noget, og at der kommer boliger til København, end at vi får den fuldstændig fejlfri løsning«.

Hyggelommer i Ørestad eller ej – Jens Kramer Mikkelsens evne til at sætte ting i gang gør, at han vil blive husket som en af Københavns store borgmestre, vurderer Realdania-direktøren:

»Hvis man om et eller andet antal år skal nævne to eller tre overborgmestre i København, som har gjort en betydelig forskel for deres by, vil jeg sige, at Kramer bliver en af dem«.

By for hvem?

Ejeboliger til salg. Vil du bo med udsigt? Prøvelejlighed åben søndag 14-15. Stationen åbner i december 2019.

De lokkende billboards er fæstnet langs vejene og på betonskeletterne af det, der er ved at springe ud som en ny bydel i Nordhavn, og de kalder på Københavns nye borgere og frister med navne som Marmor Byen, Harbour Park, Frihavns Tårnet og Havnekanten. Siloer bliver til lejligheder, og etagedæk lægger sig på etagedæk i en ubønhørlig stræben efter at nå til tops.

'Anything but ordinary', som der står på et af byggerierne. Alt andet end ordinært og almindeligt. Og spørgsmålet er, hvem der bygges for?

Det gælder om at have is i maven og tro på, at den masterplan, der er lagt, er robust nok til at holde

Jens Kramer Mikkelsen

Da Kramer i sin borgmestertid stod bag et omfattende salg af kommunale lejeboliger, var det en del af en bevidst strategi om at gøre en falleret by attraktiv

for velhavende skatteborgere, forklarer Hans Thor Andersen, der har forsket i boligområdets udvikling. Det samme er tilfældet i de nye kvarterer.

»Tanken var: Hvis ikke vi får nogle skatteydere, der kan finansiere velfærdsydelse, vil man se en stadig nedskæring på alle områder. Men det var et brud med hidtidig politik, at Kramer gjorde op med nogle hellige køer, for hele den her byfornyelse har primært kun tilgodeset den halve, øvre middelklasse«, siger han.

I Ørestad Syd er Jens Kramer Mikkelsen rutineret undvejet et spørgsmål fra journalisten, der vil vide, om Ørestad virkelig er endt med at være, som han forestillede sig, dengang han rejste rundt i taxa for at vinde opbakning til sin nye by.

»Altså, der er selvfølgelig ting, vi ville have lavet anderledes i dag«, medgiver han.

Det er blandt andet butikkerne, som manglede i starten, og som i de kommende nybyggerier vil blive samlet i 'klynger', der bedre kan skabe det ønskede gadeliv, opregner direktøren.

»Får man nogle nye erfaringer, skal man justere kursen«.

De nye kvarterer bliver ikke rene velhaverghettoer, fastholder Kramer.

»Og vi leverer altså de 20 procent almene boliger, som er kommunens officielle målsætning både her og i Nordhavn«, siger han

Grundlæggende har årenes kritik af Ørestad ikke rørt ved Kramers tiltro til den oprindelige plan eller til de udviklingsprojekter, som By & Havn siden har stået i spidsen for.

»Det gælder om at have is i maven og tro på, at den masterplan, der er lagt, er robust nok til at holde gennem forskellige konjunkturer. Jeg forstår godt, at når man stod i 2001 og kiggede ud over det grønne Amager, var det svært at se, at

her kom der by med samme tæthed som i Frederiksstaden. Men de, der har besluttet og designet det, må altså tro på sig selv«.

Og du mener, at den plan holder?

»Det mener jeg fuldstændig«.

Publiceret 5. december 2015

Rettelse: I en tidligere udgave af denne artikel skrev vi, at det er kunstneren Thomas Kluge, der har malet Jens Kramer Mikkelsens portræt. Det er forkert, da det er lavet af Mikael Melbye. Kluge var først udpeget til at male det, men endte med ikke at gøre det. Vi beklager.